

Eduskunnan juhlamenotyöryhmän muistio

*Arbetsgruppen för riksdagsceremonielet
Promemoria*

EDUSKUNNAN KANSLIAN JULKAISU 8 / 2000

Eduskunnan juhlamenotyöryhmän

muistio

Arbetsgruppen för riksdagsceremonielet

promemoria

VALTIOPÄIVIEN JUHLAMENOJEN KEHITTÄMINEN

Uusi perustuslaki korostaa eduskunnan ja eduskunnalle vastuunalaisen valtioneuvoston asemaa sekä vahvistaa parlamentarismia. Valtioneuvoston asema vahvistuu monin eri muodoin uudessa perustuslaissa kuten esimerkiksi hallituksen esitysten antamisessa, jossa tasavallan presidentti on viime kädessä sidottu valtioneuvoston ratkaisuehdotukseen. Eduskunta voi entistä helpommin päättää oman toimintansa kehittämistä, kun eduskunnan toimintaa ei enää yksityiskohdaisesti säännellä perustuslaeilla vaan eduskunnan työjärjestyksellä ja puhemiesneuvoston ohjeilla.

Eduskunta päättää itse perustuslain 33 §:n mukaisesti kokoontumisestaan valtiopäiville. Tasavallan presidentti julistaa valtiopäivät avatuiksi ja vaalikauden viimeisillä valtiopäivillä eduskunnan työn päättyneeksi siltä vaalikaudelta. Valtiopäivien avajaisissa ja vaalikauden päättäjaisissä on kysymys juhlamuotoisista tapahtumista, joilla ei ole eduskunnan toimivaltaa luovaa tai sitä poistavaa merkitystä. Eduskunnan työjärjestyksen 1 §:n mukaan valtiopäivien avajaiset pidetään kolmen päivän kuluessa eduskunnan kokoontumisesta. Tasavallan presidentti ei enää julistuta valtiopäivien avaamisen aikaa, vaan valtiopäivien avajaiset pidetään ajankohtana, jonka puhemies sopii käytännössä tasavallan presidentin kanssa.

Tarkemmat säännökset valtiopäivien avajaisten ja vaalikauden päättäjien järjestämisestä olivat aikaisemmin valtiopäivien juhlamenoista annetussa asetuksessa (90/1977). Uuden perustuslain 80 §:n mukaan asetuksenantovaltuuden täytyy aina perustua lakiin. Ot-

taen huomioon juhlamenojen muotojen vakiintuneisuuden niitä koskeva erillinen asetus katsottiin voitavan perustuslain voimaantulon yhteydessä kumota. Puhemiesneuvosto voi tarvittaessa antaa eduskunnan työjärjestyksen 6 §:n nojalla aikaisemmin asetuksessa olleita säännöksiä vastaavia ohjeita.

Puhemiesneuvosto on 6.9.2000 todennut, että juhlamenojen järjestämisen osalta tarvitaan vastaisuudessakin joitakin pysyväisohjeita. Tästä syystä puhemiesneuvosto on päättänyt asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on selvittää valtiopäivien avajaisiin ja vaalikauden päättäjäisiin liittyviä käytäntöjä ja valmistella ehdotus näitä koskeviksi puhemiesneuvoston ohjeiksi.

Puhemiesneuvoston ehdotuksessa uudeksi eduskunnan työjärjestykseksi (PNE 1/1999 vp) on 1 §:n perusteluissa todettu seuraavaa: "Tässä yhteydessä ei ole tarkoitus muuttaa valtiopäivien avajaisiin ja vaalikauden päättäjäisiin liittyviä perinteisiä juhlamenoja. Tarvittaessa juhlamenoja voidaan kuitenkin kehittää esimerkiksi siten, että pääministerille varattaisiin mahdollisuus valtiopäivien avajaisissa kertoa siitä, mitä hallituksen esityksiä valtiopäiville aiotaan antaa, ja vaalikauden päättäjäsissä luoda katsaus hallituksen toimintaan kulu-neella vaalikaudella. Tämä olisi hyvin sopusoinnussa uuden perustuslain parlamentarismia ja valtioneuvoston asemaa korostavien säännösten kanssa."

Eduskunnan juhlamenotyöryhmä on pohtinut sitä, miten uuden perustuslain ja sen myötä korostuneen eduskunnan ja eduskunnalle vastuunalaisen valtioneuvoston aseman tulisi näkyä valtiopäiväjuh-lallisuuksissa. Työryhmä esittääkin harkittavaksi, että valtiopäivien avajaisissa varattaisiin pääministerille mahdollisuus pitää hallituspoliittinen katsaus.

Eduskunnan aseman korostumisen tulisi näkyä myös valtiopäiväjumalanpalveluksen istumajärjestyksessä. Asiantuntijakuulemisen perusteella työryhmä on päättänyt ehdottamaan valtiopäiväjumalanpalveluksen istumajärjestyksen muuttamista vaihtoehto A:n mukaiseksi (liite 1).

Ehdotus puhemiesneuvoston ohjeiksi valtiopäivien avajaisien ja vaalikauden päättäjäisten järjestelyistä

1. Ennen valtiopäivien avajaisia ja vaalikauden päättäjäisiä, joihin kutsut esittää eduskunnan puhemies, pidetään valtiopäiväjumalanpalvelus Helsingin tuomiokirkossa.

2. Valtiopäiväjumalanpalveluksen päätyttyä siirrytään eduskuntataloon, jossa valtiopäivien avajaiset ja vaalikauden päättäjäiset pidetään.

3. Valtiopäivien avajaisissa tasavallan presidentti tervehtii eduskuntaa ja julistaa valtiopäivät avatuiksi. Eduskunnan puhemies vastaa tasavallan presidentin puheeseen eduskunnan puolesta. Tämän jälkeen pääministeri voi halutessaan pitää hallituspoliittisen katsauksen.

Vaalikauden päättäjäisissä eduskunnan puhemies lausuu tasavallan presidentille eduskunnan tervehdyksen, jonka jälkeen tasavallan presidentti julistaa eduskunnan työn päättyneeksi vaalikaudelta.

4. Valtiopäivien avajaisissa ja vaalikauden päättäjäisissä hallitus, kansanedustajat ja yleisö seisovat eduskunnan puhemiehen saapuessa pääsihteerin seuraamana saliin kuten myös tasavallan presidentin saapuessa.

Sekä avajaisissa että päättäjäisissä tasavallan presidentti poistuu ensin ja hänen jälkeensä poistuvat eduskunnan puhemies ja pääsihteeri. Heidän jälkeensä poistuu ensin hallitus ja sitten kansanedustajat.

5. Avajaisien ja päättäjäisten jälkeen tarjotaan valtiopäiväkahvit valtiosalissa ja eduskunnan kahvilassa. Valtiopäivien avajais- ja

vaalikauden päättäjätöpäivänä järjestetään kulttuuritilaisuus, esimerkiksi ooppera- tai balettiesitys.

6. Valtiopäiväjumalanpalveluksen uusi istumajärjestys on näiden ohjeiden liitteenä.

7. Eduskunnan auditorioon järjestetään sekä valtiopäivien avajaisten että vaalikauden päättäjätisten yhteyteen oheistilaisuus, jossa eduskunnan henkilökunta, kansanedustajien puoliset ja muut, jotka eivät mahdu lehterille, voivat seurata salin juhlallisuuksia.

8. Ulkoasiainministeriön protokollapäällikkö toimii entiseen tapaan valtiopäivien juhlamenojen ohjaajana.

9. Aivan valtiopäivien alussa järjestetään "valtiopäivien avauskeskustelu" pääministerin ilmoituksen tai ajankohtaiskeskustelun muodoin. Lähtökohta olisi, että pääministeri käyttää ensin puheenvuoron, jonka jälkeen ovat ryhmäpuheenvuorot ja niiden jälkeen vastauspuheenvuoroin käytävä keskustelu, jossa painotetaan ryhmäpuheenjohtajien tai muiden ryhmäpuheenvuoron käyttäjien välistä mielipiteiden vaihtoa. Vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä tämän keskustelun korvaisi hallituksen ohjelmasta annettavan tiedonannon käsittely.

10. Näitä yleisohjeita noudatetaan vuoden 2001 valtiopäivien alusta lukien.

ISTUMAJÄRJESTYS VALTIOPÄIVÄJUMALANPALVELUKSESSA

1. NYKYINEN ISTUMAJÄRJESTYS

1. Entiset presidentit puolisoineen
2. KKO:n ja KHO:n presidentit, puolustusvoimain komentaja, HY:n kansleri, ritarikuntien kanslerit, arkkipiispa
3. KKO:n jäsenet
4. KHO:n jäsenet
5. Ministereiden puoliset
6. OKA:n, EOA:n ym. puoliset
7. Korkeaa virkakuntaa
8. Korkeaa virkakuntaa

1. Tasavallan presidentti puolisoineen
2. Hallitus
3. Hallitus ja OKA
4. Adjutantit ja juhlamenojen ohjaaja
5. Puhemies, varapuhemiehet, pääsihteeri, EOA
6. Kansanedustajat

2. UUDISTUSEHDOTUKSET

VAIHTOEHTO A

1. Entiset presidentit puolisoineen
2. Hallitus
3. Hallitus ja OKA
4. KKO:n ja KHO:n presidentit, puolustusvoimain komentaja, HY:n kansleri, ritarikuntien kanslerit, arkkipiispa
5. KKO:n jäsenet
6. KHO:n jäsenet
7. Ministereiden puoliset
8. Adjutantit ja juhlamenojen ohjaaja

1. Tasavallan presidentti puolisoineen
2. Eduskunnan puhemiehistö, pääsihteeri ja EOA
3. Kansanedustajat
4. Kansanedustajat
5. Kansanedustajat
6. Kansanedustajat
7. Kansanedustajat
8. Kansanedustajat

VAIHTOEHTO B

1. Tasavallan presidentti puolisoineen
2. Entiset presidentit puolisoineen
3. Hallitus
4. Hallitus ja OKA
5. KKO:n ja KHO:n presidentit, puolustusvoimain komentaja, HY:n kansleri, ritarikuntien kanslerit, arkkipiispa
6. KKO:n jäsenet
7. KHO:n jäsenet
8. Adjutantit ja juhlamenojen ohjaaja

1. Eduskunnan puhemiehistö
2. Pääsihteeri, EOA ja kansanedustajat
3. Kansanedustajat
4. Kansanedustajat
5. Kansanedustajat
6. Kansanedustajat
7. Kansanedustajat
8. Kansanedustajat

VAIHTOEHTO C

1. Eduskunnan puhemiehistö
2. Pääsihteeri, EOA, kansanedustajat
3. Kansanedustajat
4. Kansanedustajat
5. Kansanedustajat
6. Kansanedustajat
7. Kansanedustajat
8. Kansanedustajat

1. Tasavallan presidentti puolisoineen
2. Entiset presidentit puolisoineen
3. Hallitus
4. Hallitus ja OKA
5. KKO:n ja KHO:n presidentit, puolustusvoimain komentaja, HY:n kansleri, ritarikuntien kanslerit, arkkipiispa
6. KKO:n jäsenet
7. KHO:n jäsenet
8. Adjutantit ja juhlamenojen ohjaaja

VALTIOPÄIVIEN JUHLAMENOT MUISSA POHJOISMAISSA

Ruotsi

Valtiopäivien avajaiset pidetään 3 päivän kuluessa valtiopäiville kokoontumisesta ja puhemiesten valinnasta. Kuningas avaa valtiopäivät, jonka jälkeen pääministeri antaa hallituksen tiedonannon (regeringsförklaringen). Lisäksi puhemies on 1990-luvulla kutsunut professoreita pitämään lyhyen esitelmän avajaisissa. Puheiden lomassa on myös Kungssången ja kansallislaulu sekä muita musiikkiesityksiä.

Avajaiset alkavat klo 14 ja kestävät noin tunnin. Sitä ennen edustajat ovat kokoontuneet klo 11 nimenhuutoon ja klo 12.15 on pidetty jumalanpalvelus, jossa kuningaspari on läsnä. Avajaisten jälkeen noin klo 15 puhemies tarjoaa vieraille buffeen eduskuntatalossa ja päivä päättyy esitykseen joko Kuninkaallisessa oopperassa tai Konserttitalossa.

Vieraat: kansanedustajat (jokainen saa tuoda yhden vieraansa)

Lisäksi puhemies kutsuu edustajia seuraavista ryhmistä:

- hovi
- hallitus
- aikaisemmat puhemiehet ja puoluejohtajat
- diplomaattikunta
- EU-parlamentti (Ruotsin MEP:it)
- Korkein tuomioistuin ja hovioikeus
- valtioneuvoston kanslia
- valtiolliset viranomaiset ja puolustusvoimat
- eduskunnan hallinto
- puoluetoimistot
- ammattiliitot
- elinkeinoelämä
- lehdistö

Uutta vuonna 2000 oli se, että avajaisiin kutsuttiin 68 sattumanvaraisesti valitun kunnan kunnanvaltuustojen puheenjohtajat.

Kaikki vieraat eivät mahdu lehtereille. Esimerkiksi eduskunnan henkilökunta ja kansanedustajien vieraat voivat seurata seremoniaa laajakankaalta.

Valtiopäivien päättäjäisiä ei pidetä, koska valtiopäivät jatkuvat seuraavien alkuun. Kesätaukoa edeltävässä istunnossa järjestetään kuitenkin puolueiden puheenjohtajien debatti ja sen jälkeen pitää puhemies lopettajaispuheen, jossa hän kiittää edustajia, jotka ovat jättäneet tai aikovat jättää eduskunnan. Tässä tilaisuudessa on tapana, että myös eduskunnan vanhin (kauimmin ollut eduskunnassa) pitää puheen. Lisäksi kuoro tai orkesteri esittää musiikkiesityksiä.

Norja

Perustuslain mukaan Suurkäräjät kokoontuvat lokakuun ensimmäisenä arkipäivänä. Tämä koskee niin ensimmäistä vaalien jälkeistä suurkäräjäkautta kuin kolmea muutakin vaalikauden sisältyvää suurkäräjäkautta. Ensimmäisessä istunnossaan Suurkäräjät järjestäytyvät (niin vaalien jälkeen kuin myöhemminkin vaalikaudella).

Kun Suurkäräjät ovat järjestäytyneet, seuraavana päivänä pidetään Suurkäräjien juhlalliset avajaiset, jollei tämä päivä ole sunnuntai.

Juhlallisiin avajaisiin on kutsuttu suurlähettiläät eri maiden suurlähetystöistä. Suurlähettiläät on sijoitettu diplomaattiaitioon ja edustajien paikkojen taakse rotundaan. Lisäksi kukin suurkäräjäedustaja saa kaksi pääsylippua, joilla perhe/ystävät voivat päästä paikalle. Toisella lipuista pääsee salin rotundaan ja toisella lehterille. Kulkueeseen kuuluvat on tietenkin myös kutsuttu avajaisiin.

Suurkäräjien juhlallisten avajaisten seremoniat kestävät noin tunnin. Tämän jälkeen ei ole virallista ohjelmaa, mutta Oslon piispa kutsuu suurkäräjäedustajat kirkkoon samana iltana.

Kunin suurkäräjäkauden ja koko vaalikauden päätösseremonioita ei enää järjestetä, vaan edustajat allekirjoittavat Suurkäräjien ja osastojen (Odelsting ja Lagting) pöytäkirjat ja puhemies antaa lyhyen tilastokatsauksen joistakin päätösvuonna Suurkäräjillä käsitellyistä asioista. Viimeinen istunto pidetään syyskuun lopussa. Suurkäräjät päättyivät aikaisemmin päätösjuhllisuuksiin, joissa kuningas oli paikalla, mutta tästä luovuttiin perustuslain muutoksen yhteydessä 10-12 vuotta sitten.

Suurkäräjien avajaiset

1. Kun Suurkäräjät ovat valmiit vastaanottamaan kuninkaan, puhemies istuu paikalleen ja julistaa istunnon laillisesti alkaneeksi.
2. Kulkue tulee saliin. Edustajat istuvat.
3. Kuningas seurueineen saapuu lähetystön johtamana Suurkäräjäsaliin. Kaikki nousevat kuninkaan seurueen ilmestyessä salin sisäänkäynnille.
4. "Kongesangenin" ensimmäinen säkeistö lauletaan.
5. Kuningas lukee valtaistuinpuheen.
6. Kuningas ja suurkäräjäedustajat istuutuvat.
7. Asianomainen ministeri lukee valtakunnan tilaa ja hoitoa koskevan kertomuksen. Kuningas ja suurkäräjäedustajat istuvat tämän aikana.
8. Kuningas ja suurkäräjäedustajat nousevat ja pääministeri ojentaa kuninkaalle luetun kertomuksen.
9. Puhemies menee vastaanottamaan valtaistuinpuheen ja luetun kertomuksen kuninkaan kädestä.
10. Puhemies puhuu ja ehdottaa lopuksi tavanomaista toivotusta: Jumala siunatkoon kuningasta ja isänmaata. Suurkäräjäedustajat yhtyvät tähän toivotukseen.
11. Laulusta "Ja vi elsker" lauletaan ensimmäinen säkeistö.
12. Kuningas seurueineen poistuu lähetystön johtamana suurkäräjäsalista. Kaikki seisovat siihen saakka, että myös kulkue on poistunut suurkäräjäsalista.
13. Johtaja tulee sisään ja kumartaa puhemiehelle sen merkiksi, että kuningas on lähtenyt Suurkäräjäarakennuksesta.
14. Ennen istunnon päättämistä puhemies ehdottaa: Hänen Majesteettinsa Kuninkaan puhe ja valtakunnan tilaa ja hoitoa koskeva kertomus ilmoitetaan käsiteltäväksi myöhemmässä istunnossa.

15. Suurkäräjien istunto päätetään.

Perustuslain 74 §

Kun Suurkäräjät ovat järjestäytyneet, Kuningas tai hänen määräämänsä avaa Suurkäräjät puheella, jossa hän ilmoittaa Suurkäräjille valtakunnan tilasta ja seikoista, joihin hän haluaa Suurkäräjien erityisesti kiinnittävän huomiota. Minkäänlaista neuvonpitoa ei saa tapahtua kuninkaan ollessa läsnä.

Kun Suurkäräjät on avattu pääministerillä ja ministereillä on edustajien lailla oikeus osallistua Suurkäräjillä sekä sen kummallakin osastolla, kuitenkin ilman äänioikeutta, asioiden käsittelyyn sen tapahtuessa avoimin ovin, mutta asioissa, joita käsitellään suljetuin ovin ainoastaan osastojen sen salliessa.

Tanska

Folketinget kokoontuu lokakuun ensimmäisenä tiistaina valtiopäivien avajaisiin klo 12. Tällöin valitaan ensin puhemies ja 4 varapuhemiestä. Sitten pääministeri pitää ns. avauspuheen, joka on osaksi selostus Tanskan tilanteesta ja osaksi kuvaus niiden lakiehdotusten pääkohdista, jotka hallitus aikoo antaa valtiopäivävuoden kuluessa.

Pääministerin avauspuhe muodostaa perustan täysistuntosalissa pidettävälle ns. avausdebatille, joka pidetään 2 päivän kuluttua eli torstaina.

Valtiopäivien päättäjäisistä ei ole säännöksiä eikä erityisiä seremonioita pidetä. Sen sijaan käytäntönä on, että kaikkien puolueiden ryhmäpuheenjohtajat tekevät kysymyksen pääministerille, jossa he vaativat pääministeriltä selontekoa Tanskan poliittisesta tilanteesta. Tähän kysymykseen vastataan vuoden toiseksi viimeisenä kokoontumispäivänä ja sen pohjalta käydään ns. loppukeskustelu.

Avajaisjuhlallisuudet ja protokolla

Ennen avajaisia pidetään klo 10 jumalanpalvelus Christianborgin Linnakirkossa. Kutsu ja ilmoitus saarnanpitäjistä tulevat kirkkoministeriöltä. Kirkkoon kutsutaan kaikki kansanedustajat ja ministerit seuralaisineen.

Jumalanpalveluksen jälkeen kutsuu kirkkoministeri "kirkkokahville" Folketingetin ravintolaan ja kirkkoministeri itse kokoaa vieraslistan.

Puhemies kutsuu kuningattaren ja muut kuninkaalliset Folketingetin avajaisiin.

Avajaisiin kutsutaan korkeimman oikeuden presidentti ja sen 3 jäsentä. Puhemies kutsuu myös Färsaarten kansankäräjien puhemiehen ja laamannin, Grönlandin maakäräjien puhemiehen ja maakuntahallituksen puheenjohtajan ja Kööpenhaminan ylipormestarin (kaikki puolisoineen).

Lisäksi kutsutaan aikaisemmat puhemiehet ja entinen pääsihteeri. Tämä ryhmä osallistuu myös avajaisten jälkeen puhemiestön isännöimälle lounaalle.

Ulkoministeriön protokollapäällikkö kutsuu diplomaattikunnan vanhimman. Koko diplomaattikunta ei mahdu, joten heidät kutsutaan vastaanotolle Folketingetiin uuden kalenterivuoden ensimmäisenä kokoontumispäivänä.

Yllämainittujen lisäksi avajaisiin kutsutaan Nationalbankin johtaja, oikeusasiamies, puolustusvoimain komentaja ja valtiontilintarkastaja. Lisäksi kutsutaan EU-komission Tanskan tiedotustoimiston johtaja ja EU-parlamentin Tanskan tiedotustoimiston tiedotuspäällikkö. Kööpenhaminan piispa ja saarnan pitänyt kutsutaan myös avajaisiin. Samoin ulkoasianministeriön "direktör" ja ulkoasianministeriön pohjois- ja eteläjaostojen johtajat sekä kaikkien ministeriöiden kansliapäälliköt.

Valtioneuvoston kansliaan lähetetään 11 pääsylippua jaettavaksi sen omille virkamiehille ja mahdollisesti muiden ministeriöiden virkamiehille.

Entisillä kansanedustajilla on perinteisesti aina pääsy Folketingetin aitioihin, ja avajaisiin heille jaetaan 15 paikkaa.

Yleisölle varataan avajaisiin 50 paikkaa, joiden jakamisen Folketingetin porttivahdit aloittavat avajaispäivänä klo 7.00.

Islanti

Altingin avajaisiin ovat liittyneet vakiintuneet muodot Altingin Reykjavikiin uudelleen perustamisesta vuonna 1845 lähtien. Nämä ovat yksinkertaiset kuten seremoniakkin. Tämä eroaa siitä mikä oli tapana, kun vanha Alting avattiin muinaisaikaan Tingvellirissä mm. lyömällä aseet kilpiin!

Islannin presidentti kutsuu muodollisesti (pääministerin ehdotuksesta) Altingin koolle niin vaalien jälkeen (viimeistään 10 viikon kuluttua), vrt. perustuslain 22 §, kuin varsinaisille valtiopäivillekin joka syksy lokakuun ensimmäisenä arkipäivänä (vrt. 35 §).

Pääministerin virasto lähettää muodollisen kutsukirjeen edustajille.

Avajaisseremoniat alkavat jumalanpalveluksella tuomiokirkossa. Edustajat saapuvat Altingiin hiukan ennen klo 13.30 avajaispäivänä ja asettuvat kahteen riviin käytävälle. Islannin presidentti saapuu Altingiin, tervehtii Altingin puhemiestä, ministereitä ja edustajia ja menee sitten kulkueen kärjessä Islannin piispan rinnalla tuomiokirkkoon (viereinen talo). Heidän jälkeensä tulevat jumalanpalveluksen toimittava pappi, pääministeri ja Altingin puhemies, muut ministerit, edustajat ja muutamat harvat virkamiehet. Jumalanpalvelus kestää noin puoli tuntia. Islannin presidentti, ministerit ja edustajat menevät samassa järjestyksessä takaisin Altingiin. Kun edustajat ja ministerit ovat asettuneet paikoilleen istuntosaliin, Islannin presidentti saapuu pääsihteerin seuraamana saliin, menee puhujakorokkeelle ja lukee Altingin avaamista koskevan presidentin kirjelmän. Tämän jälkeen hän julistaa valtiopäivät avatuiksi, pyytää edustajia nousemaan ja muistamaan isänmaata. Pääministeri kohottaa huudon: "Kunnioitettu olkoon presidenttimme ja isänmaamme! Kauan eläköön Islanti!" (Kolminkertainen eläköön-huuto.) Presidentti pitää tämän jälkeen tavallisesti puheen. Lopuksi hän pyytää ikäpuhemiestä johtamaan istuntoa ja poistuu salista. Joskus ikäpuhemies lausuu muistosanat kuolleista edustajista tai aiemmin Altingin jäsenenä olleista edustajista. Tuolloin presidentti istuutuu saliin siksi aikaa.

Altingin avajaisissa ei soiteta musiikkia, eikä kukaan ulkopuolinen puhu mitään. Seremoniat sekä tuomiokirkossa (30 min) ja Altingissä (10-15 min) radioidaan ja televisoidaan.

Altingin avajaisissa ovat vieraina korkeimman oikeuden tuomarit, ulkomaiden diplomaatit, ministeriöiden osastopäälliköt, Altingin oikeusasiamies ja valtioneuvoston tarkastaja, Altingin aiemmat puhemiehet, ministereiden aviopuolisot ja eräät muut.

Kun seremoniat ovat päättyneet, Islannin presidentti lähtee Altingistä, edustajat pitävät ryhmäkokouksia (epävirallisina muotoina kahvin ja pannukakun kera), ja ministereiden aviopuolisot, piispa ja muut juovat kahvia Altingin kahvilassa. Altingin sihteeristö kutsuu aiemmat puhemiehet kahville läheiseen ravintolaan.

UTVECKLING AV RIKSDAGSCEREMONIELET

Den nya grundlagen lyfter fram riksdagens och det inför riksdagen ansvariga statsrådets ställning samt förstärker parlamentarismen. Statsrådets ställning förstärks på många olika sätt i den nya grundlagen, till exempel när regeringen lämnar propositioner, varvid republikens president i sista hand är bunden av statsrådets förslag till avgörande. Riksdagen kan lättare än förut besluta om att utveckla sin egen verksamhet, nu när den inte längre är detaljreglerad genom grundlagarna utan bestäms genom riksdagens arbetsordning och talmanskonferensens anvisningar.

Riksdagen bestämmer själv i enlighet med 33 § grundlagen om sitt sammanträde till riksmöte. Republikens president förklarar riksmötet öppnat och vid valperiodens sista riksmöte arbetet avslutat för den valperioden. Riksmötets öppnande och valperiodens avslutning är festliga evenemang som till sin betydelse varken tillför eller fråntar riksdagen befogenheter. Enligt 1 § riksdagens arbetsordning öppnas riksmötet inom tre dagar från det riksdagen har sammanträtt. Republikens president tillkännager inte längre när riksmötet skall öppnas, utan det sker vid en tidpunkt som talmannen i praktiken kommer överens om med republikens president.

Närmare bestämmelser om riksmötets öppnande och valperiodens avslutning ingick tidigare i förordningen om riksdagsceremonielet (90/1977). Enligt 80 § i den nya grundlagen skall ett bemyndigande att utfärda förordningar alltid grunda sig på lag. Med hänsyn till ceremonielets hävdvunna karaktär ansågs den särskilda förordningen om riksdagsceremonielet kunna upphävas när grundlagen trädde i kraft. Vid behov kan talmanskonferensen utifrån 6 § arbetsordningen utfärda anvisningar som svarar mot dem som fanns i den tidigare förordningen.

Talmanskonferensen konstaterade den 6 september 2000 att det även i framtiden behövs vissa bestående anvisningar om riksdagsceremonielet. Därför beslutade talmanskonferensen tillsätta en arbetsgrupp för att utreda procedurerna i samband med riksmötets öppnande och valperiodens avslutning och att utarbeta ett förslag till talmanskonferensens anvisningar om dem.

I talmanskonferensens förslag till ny arbetsordning för riksdagen (TKF 1/1999 rd) sägs följande i motiveringen till 1 §: "I detta sammanhang har man inte för avsikt att ändra ovan beskrivna traditionella ceremonier vid riksdags öppnande och avslutning av valperiod. Vid behov kan ceremoniet emellertid utvecklas t.ex. så att statsministern bereds möjlighet att vid riksmötets öppnande redogöra för vilka propositioner som regeringen ämnar överlämna till riksdagen och vid avslutning av valperioden ge en översikt av regeringens verksamhet under den gångna valperioden. Detta skulle stå väl i samklang med den nya grundlagens bestämmelser, som betonar parlamentarismen och statsrådets ställning."

Arbetsgruppen för riksdagsceremoniet har dryftat på vilket sätt den nya grundlagens och därmed riksdagens och det inför riksdagen ansvariga statsrådets accentuerade ställning bör komma fram i riksdagsceremoniet. Arbetsgruppen föreslår som ett alternativ att statsministern ges tillfälle att presentera en regeringspolitisk översikt vid riksmötets öppnande.

Riksdagens accentuerade ställning bör också komma fram i sittordningen vid riksdagsgudstjänsten. Med stöd av utfrågningen av sakkunniga har arbetsgruppen beslutat föreslå att sittordningen vid riksdagsgudstjänsten ändras enligt alternativ A (bilaga 1).

Förslag till talmanskonferensens anvisningar om riksmötets öppnande och avslutningen av valperioden

1. Innan riksmötet öppnas och valperioden avslutas hålls en riksdagsgudstjänst i Helsingfors domkyrka. Inbjudan till öppningen och avslutningen utfärdas av riksdagens talman.
2. Efter avslutad gudstjänst förflyttar sig de inbjudna till riksdagshuset, där riksdagen öppnas eller valperioden avslutas.
3. Vid riksmötets öppnande hälsar republikens president riksdagen och förklarar riksmötet öppnat. Riksdagens talman besvarar presidentens tal på riksdagens vägnar. Härefter kan statsministern om han/hon det önskar framföra en regeringspolitisk översikt.

Vid valperiodens avslutning framför riksdagens talman riksdagens hälsning till republikens president, och därefter förklarar republikens president riksdagens arbete avslutat för den valperioden.

4. Vid riksmötets öppnande och valperiodens avslutning inväntar regeringen, riksdagsledamöterna och gästerna stående i salen riksdagens talman, som anländer åtföljd av generalsekreteraren, liksom också då republikens president anländer.

Vid både öppnings- och avslutningsceremonin avlägsnar sig republikens president först och därefter riksdagens talman och generalsekreterare. Efter dem avlägsnar sig först regeringen och därefter riksdagsledamöterna.

5. Efter öppningen och avslutningen följer riksdagskaffe i rikssalen och riksdagens kafé. På dagen för riksmötets öppnande och valperiodens avslutning ordnas ett kulturevenemang, t.ex. en opera- eller en balettföreställning.

6. Den nya sittordningen för riksdagsgudstjänsten ingår som bilaga till dessa anvisningar.

7. I riksdagens auditorium ordnas i samband med och parallellt med att riksmötet öppnas och valperioden avslutas en tillställning, där riksdagens personal, riksdagsledamöternas makar och andra som inte får plats på läktaren kan följa festligheterna i plenisalen.

8. Chefen för protokollavdelningen vid utrikesministeriet tjänstgör som förut som ceremonimästare vid riksdagsceremonielet.

9. Alldeles i början av riksmötet ordnas "riksmötets öppningsdebatt" i form av en upplysning från statsministern eller en aktuell debatt. Utgångspunkten är att statsministern uttalar sig först och att grupperna därefter får framföra sin gruppanföranden. Därefter följer en debatt med normal replikväxling, där gruppordförandena eller andra ledamöter som presenterar gruppens anförande utväxlar åsikter. På valperiodens första riksmöte ersätts denna debatt av behandlingen av statsrådets meddelande om regeringsprogrammet.

10. Dessa allmänna anvisningar iakttas räknat från början av 2001 års riksmöte.

SITTORDNINGEN VID RIKSDAGSGUDSTJÄNSTERNA

1 DEN NUVARANDE SITTORDNINGEN

1 De tidigare presidenterna med makor	1 Republikens president med make
2 HD:s och HFD:s presidenter, kommandören för försvarsmakten, kansler för HU, kanslererna för riddarordnarna, ärkebiskopen	2 Regeringen
3 HD-ledamöterna	3 Regeringen och JK
4 HFD-ledamöterna	4 Adjutanterna och ceremonimästaren
5 Ministrarnas makor och makar	5 Talmannen, vice talmännen, generalsekretären, JO
6 JK:s, JO:s m.fl. makor och makor	6 Riksdagsledamöterna
7 Höga tjänstemän	
8 Höga tjänstemän	

2 FÖRSLAG TILL NYORDNING

ALTERNATIV A

1 De tidigare presidenterna med makor	1 Republikens president med make
2 Regeringen	2 Riksdagens presidium, generalsekretäre och JO
3 Regeringen och JK	3 Riksdagsledamöter
4 HD:s och HFD:s presidenter, kommandören för försvarsmakten, HU:s kansler, kanslererna för riddarordnarna, ärkebiskopen	4 Riksdagsledamöter
5 HD-ledamöterna	5 Riksdagsledamöter
6 HFD-ledamöterna	6 Riksdagsledamöter
7 Ministrarnas makor och makar	7 Riksdagsledamöter
8 Adjutanterna och ceremonimästaren	8 Riksdagsledamöter

ALTERNATIV B

- 1 Republikens president med make
- 2 De tidigare presidenterna med makor
- 3 Regeringen
- 4 Regeringen och JK
- 5 HD:s och HFD: presidenter, kommandören för försvarsmakten, HU:s kansler, kanslererna för riddarordnarna, ärkebiskopen
- 6 HD-ledamöterna
- 7 HFD-ledamöterna
- 8 Adjutanterna och ceremonimästaren

- 1 Riksdagens presidium
- 2 Generalsekreteraren, JO och riksdagsledamöter
- 3 Riksdagsledamöter
- 4 Riksdagsledamöter
- 5 Riksdagsledamöter
- 6 Riksdagsledamöter
- 7 Riksdagsledamöter
- 8 Riksdagsledamöter

ALTERNATIV C

- 1 Riksdagens presidium
- 2 Generalsekreteraren, JO, riksdagsledamöter
- 3 Riksdagsledamöter
- 4 Riksdagsledamöter
- 5 Riksdagsledamöter
- 6 Riksdagsledamöter
- 7 Riksdagsledamöter
- 8 Riksdagsledamöter

- 1 Republikens president med make
- 2 De tidigare presidenterna med makor
- 3 Regeringen
- 4 Regeringen och JK
- 5 HD:s och HFD:s presidenter, kommandören för försvarsmakten, HO:s kansler, kanslererna för riddarordnarna, ärkebiskopen
- 6 HD-ledamöterna
- 7 HFD-ledamöterna
- 8 Adjutanterna och ceremonimästaren

RIKSDAGSCEREMONIELET I DE ÖVRIGA NORDISKA LÄNDERNA

SVERIGE

Riksdagsceremoniel

Riksmötets öppnande

I riksdagsordningens första kapitel återfinns vissa bestämmelser om riksmötets öppnande.

Kap. 1 Riksmöten

5 § Vid första sammanträdet med kammaren under riksmöte föredrages berättelse av riksdagens valprovsningsnämnd om granskning av bevis om val av ledamöter och ersättare. Berättelse om granskning av bevis som inkommer under riksmöte föredrages så snart det kan ske.

Vid första sammanträdet anställs upprop. Därefter väljes talman och vice talmän i fall som anges i 8 kap. 1 §.

Tilläggsbestämmelse 1.5.1

Kammarens första sammanträde under ett riksmöte börjar klockan 11.

Kammarkansliet skall om möjligt, skriftligen eller telegrafiskt, underrätta riksdagsledamöterna om tidpunkten för det första sammanträdet.

6 § Riksmöte öppnas vid ett särskilt sammanträde med kammaren senast på riksmötets tredje dag. Statschefen förklarar därvid på talmannens hemställen riksmötet öppnat. Vid förfall för statschefen förklarar talmannen riksmötet öppnat. Vid sammanträdet avgiver statsministern regeringsförklaring, om icke särskilda skäl föranleder annat.

Talmannen fastställer efter samråd med vice talmännen ordningen för detta sammanträde. Lag (1994:1472).

Tilläggsbestämmelse 1.6.1

Sammanträdet för riksmötets öppnande äger rum klockan 14 den första dagen under riksmötet, om icke talmannen bestämmer annan tidpunkt.

Det är således HM Konungen som enligt riksdagsordningen öppnar riksmötet, och därefter avger Statsministern regeringsförklaringen. Härutöver har det förekommit att talmannen bjudit in gästtalare som hållit kortare föredrag.

Före och mellan talen framförs Kungssången, Nationalsången samt ett par andra musikstycken. Den musikaliska inramningen utarbetas i samarbete med Rikskonserter.

Riksmötets öppnande börjar klockan 14.00 och pågår i ungefär en timme. Redan klockan 11.00 samma dag samlas dock riksdagsledamöterna för upprop och klockan 12.15 hålls traditionsenligt en gudstjänst i Storkyrkan, i närvaro av kungaparet.

Efter riksmötets öppnande, omkring klockan 15.00, bjuder talmannen sina gäster på buffé i den s.k. sammanbindningsbanan (i riksdagshusets östra del). Dagen avslutas med en föreställning på antingen Kungliga Operan eller Konserthuset.

Gäster m.m.

Utöver riksdagsledamöterna (med en gäst var), bjuder talmannen in representanter från följande grupper att närvara vid riksmötets öppnande:

- Hovet
- Regeringen
- F.d. talmän och partiledare
- Diplomatkåren
- EU-parlamentet (Sveriges MEP)
- Högsta Domstolen och regeringsrätten
- Regeringskansliet (statssekreterare, ambassadörer m.fl.)

- Statliga myndigheter och försvarsmakten (generaldirektörer, landshövdingar m.fl.)
- Riksdagsförvaltningen
- Partikanslierna
- Fackförbunden
- Svenskt näringsliv
- Media

Nytt för år 2000 var att 68 av Sveriges kommuner bjöds in till riksmötets öppnande. Kommunerna, som valdes ut slumpmässigt, representerades av kommunfullmäktiges ordförande.

Till årets öppnande bjöds 860 personer in, exklusive riksdagsledamöter och statsråd med gäster. 615 personer tackade ja. Ledamöterna tog med sig sammanlagt 240 personer.

Till buffén i sammanbindningsbanan har, utöver de inbjudna gästerna, även massmedia tillträde. Ca 1 300 personer brukar komma till denna. Omkring 750 personer brukar tacka ja till att närvara i Storkyrkan och ca 950 personer till Operan/konserthuset (överblivna biljetter delas ut till riksdagens tjänstemän).

Vad gäller placeringen i plenisalen kan nämnas att kungaparet, prinsessan Lilian, Riksmarskalken, statsministern samt talmännen har speciella platser längst fram i salen (se bifogade skiss). På läktaren, där det finns plats för 540 personer, sitter bl.a. diplomatkåren, hovet, f.d. talmän, representanter från regeringskansliet samt från näringslivet. 40 platser är reserverade för massmedia. De gäster som inte får plats på läktaren – t.ex. riksdagens personal och riksdagsledamöternas gäster – kan följa ceremonin på storbildsskärm i Andrakammarsalen.

Valperiodens avslutning

Eftersom riksmötet, enligt 1 kap. 2 § RO, pågår året om hålls ingen egentlig avslutningsceremoni i den svenska riksdagen. Vid det sista sammanträdet före sommaruppehållet anordnas emellertid en partiledardebatt och därefter håller talmannen ett ”avslutningstal”, där han/hon avtackar ledamöter som lämnat/har för avsikt att lämna riksdagen. Vid detta sammanträde brukar även riksdagens åldersman (dvs. den ledamot som suttit i riksdagen under längst tid) hålla ett tal. Vidare framför en kör eller orkester vanligen ett antal musik-stycken.

NORGE

I henhold til vår Grunnlov skal Stortinget møtes første hverdag i oktober (jfr. § 68 i vedlagte kopi). Dette gjelder både første samling etter valg og de øvrige tre samlinger i perioden. På sitt første møte foretar Stortinget sin konstituering (både etter valg og senere i perioden).

Når Stortinget har foretatt sin konstituering foregår den høytidelige åpning dagen etter (dersom det ikke er en søndag). Bestemmelsen om Kongens åpning av Stortinget er tatt inn i vår Grunnlov.

Til den høytidelige åpningen er ambassadørene ved de forskjellige lands ambassader invitert. Disse er plassert i diplomatlosjen og i rotunden bak ved representantenes plasser. Videre får stortingsrepresentantene 2 adgangstegn hver som familie/venner kan bruke for å være tilstede. Et adgangstegn går til rotunden i salen og et til galleriet (läktaren). De som inngår i prosesjonen er selvfølgelig også invitert till åpningen.

Seremonien ved Stortingets høytidelige åpning varer ca. 1 time. Dert foregår ikke noe offisielt program etter dette, men stortingsrepresentantene inviteres til kirken samme kveld av Oslos biskop.

Når det gjelder avslutningen av hvert enkelt Stortings samling og hele perioden har vi ikke lenger noen seremoni, utover det at representantene underskriver protokollene for Stortinget og avdelingene (Odelsting og Lagting) og presidenten (talmannen) gir en kort statistisk oversikt over enkelte sider ved Stortingets behandling av saker i det året som avsluttes. Det siste møtet holdes i slutten av september.

Stortinget hadde tidligere høytidelig avslutning med Kongen tilstede, men det ble avvirket ved Grunnlovsendring for 10-12 år siden.

Stortingets åpning

1. Når Kongen er rede til å mottas, inntar Presidenten sin plass og erklærer Stortingets møte lovlig satt.
2. Prosesjonen kommer inn i salen. Representantene forblir sittende.
3. Kongen med følge anført av deputasjonen, kommer inn i Stortingssalen. Alle reiser seg når Kongens følge sees ved inngangen til salen.
4. Første vers av "Kongesangen" synges.
5. Kongen leser Trontalen.
6. Kongen og stortingsrepresentantene setter seg.
7. Beretningen om rikets tilstand og bestyrrelse leses opp av vedkommende statsråd. Kongen og stortingsrepresentantene sitter mens dette foregår.
8. Kongen og stortingsrepresentantene reiser seg, og Statsministeren overrekker Kongen den oppleste beretning.
9. Presidenten går så frem og mottar Trontalen og beretningen av Kongens hånd.
10. Presidenten taler og utbringer til slutt det sedvanlige ønske: Gud bevare Kongen og Fedrelandet. Dette ønske istemmer stortingsrepresentantene.
11. Første vers av "Ja, vi elsker" synges.
12. Kongen med følge anført av deputasjonen, forlater Stortingssalen. Alle blir stående inntil også prosesjonen har forlatt Stortingssalen.
13. Direktøren kommer inn og bukker for Presidenten som tegn på at Kongen har forlatt Stortingsbygningen.

14. Før møtet heves, foreslår presidenten: Hans Majestet Kongens tale og beretningen om rikets tilstand og bestyrelse utlegges for å behandles i ett senere møte.

15. Stortingets møte heves.

Grunnlovens § 74

Saasnart Storthinget har konstitueret sig, aabner Kongen eller den, han dertil beskikker, dets Forhandlinger med en Tale, hvori han underretter det om Rigets Tilstand og de Gjenstande, hvorpaa han især ønsker at henlede Storthingets Opmerksomhed. Ingen Deliberation maa finde Sted i Kongens Nærværelse.

Naar Storthingets Forhandlinger ere aabnede, have Statsministeren og Statsraderne Ret til at møde i Storthinget samt i begge dets Afdelinger og lige med sammes Medlemmer dog uden at afgive Stemme, at deltage i de forefaldene Forhandlinger, forsaavidt disse holdes for aabne Døre, men i de Sager, som forhandles for lukkede Døre, kun forsaavidt det af vedkommende Thing maatte tilstedes.

DANMARK

Det retlige grundlag for Folketingets åbning er grundlovens §§ 36 og 38.

Af § 36, stk. 1, fremgår det, at folketingsåret begynder den første tirsdag i oktober og varer til den samme tirsdag det følgende år.

Folketingsårets første møde, der, jf. grundlovens § 36, stk. 2, finder sted kl. 12, indledes med, at Folketinget sættes på ny, dvs. at der vælges 1 formand og 4 næstformand, der tilsammen udgør Folketingets Præsidium samt 4 tingssekretærer.

Herefter holder statsministeren sin såkaldte åbningstale, jf. grundlovens § 38, der dels er en beskrivelse af Danmark situation, og dels er en beskrivelse af hovedpunkterne i de lovfor-slag, som regeringen agter at fremsætte i løbet af folketingsåret.

Statsministerens åbningstale danner grundlaget for den såkaldte åbningsdebat i folketingssalen, der efter praksis afholdes to dage senere dvs. om torsdagen.

For så vidt angår folketingsårets afslutning er der ingen skrevne regler, ligesom der vel ikke kan siges at foregå nogen form for ceremonielle handlinger.

Der er dog praksis for, at samtlige partiers gruppeformænd anmelder en såkaldt forespørgsel til statsministeren, hvori de anmoder statsministeren om en redegørelse for Danmarks politiske situation. På baggrund af denne forespørgsel, der i praksis altid besvares på årets næstsidste mødedag, finder den såkaldte afslutningsdebat sted.

Folketingets åbning – Protokollen

Forud for Folketingets åbning den første dag i oktober kl. 12.00 hvert år afholdes der en gudstjeneste kl. 10.00 i Christiansborg Slotskirke. Denne tilhører ikke Folketinget, så tilladelse til afholdelse må indhentes i Kirkeministeriet, som melder navnet på prædikanten

tilbage til Protokollen. Til gudstjenesten inviteres med ledsager alle medlemmer af Folketinget, regeringen og de ministre, der ikke er medlemmer af Folketinget.

Efter gudstjenesten inviterer kirkeministeren til ”kirkekaffe” i Folketingets restaurant, og det kan oplyses, at kirkeministeren selv sammensætter gæstelisten. Deltagerlisten for 2000 vedlægges i kopi.

Til Folketingets åbning inviterer Folketingets formand ved specielle indbydelsesskrivelser H.M. Dronning Margrethe, H.K.H. Prins Henrik, H.M. Dronning Ingrid, H.K.H. Kronprins Frederik, H.K.H. Prins Joachim, H.K.H. Prinsesse Alexandra og H.K.H. Prinsesse Benedikte.

Højesteretspræsidenten indbydes til sammen med tre højesteretskolleger at overvære åbningen

Ligeledes inviterer formanden på denne måde med ægtefæller Færøernes Lagtingsformand og Lagmand, Grønlands Landstingsformand og Landstyreformand og Københavns overborgmester. Endvidere inviteres tidligere formænd for Folketinget og tidligere direktør Helge Hjortdal. Denne gruppe deltager efter åbningen i en frokost, som afholdes af Folketingets Præsidium.

På telefonopringning fra Protokollen anmodes Udenrigsministeriets protokolchef om at invitere doyen'en for det diplomatiske korps. Dette sker på grund af pladshensyn, da logerne i Folketinget ikke kan rumme hele det diplomatiske korps. Denne gruppe inviteres derfor til en reception i Folketinget den første mødedag i det ny kalenderår.

Ud over de ovenfor nævnte inviteres Nationalbankdirektøren, Folketingets Ombudsmand, Forsvarschefen og Rigsrevisor. Endvidere inviteres direktøren for Europa-Kommissionens danske Informationskontor og informationschefen for Europa-Parlamentets Informationskontor i Danmark.

Biskoppen over Københavns stift og prædikanten ved den forudgående gudstjeneste inviteres ligeledes til åbningen.

Endvidere inviteres direktøren for Udenrigsministeriet og cheferne for Udenrigsministeriets nord- og sydgrupper sammen med alle ministeriernes departementschefer til åbningen.

Statsministeriet får tilsendt 11 specielle adgangskort til fordeling blandt ministeriets ansatte og til evt. brug for embedsmænd fra de øvrige ministerier.

Fhv. medlemmer af Folketinget har traditionelt altid adgang til logerne i Folketinget, og på åbningsdagen er der tildelt dem 15 pladser.

Endvidere er der afsat 50 pladser til offentligheden. Adgangskort til disse pladser udleveres af Folketingets Portvagt på åbningsdagen fra kl. 07.00.

ISLAND

OM ISLANDS ALTINGS

ÅBNING M.V.

I Altinget har der været faste vaner omkring Tingets åbning siden Tinget blev genrejst i 1845 i Reykjavik. De er enkle og ceremonien er ligetil. Det er forskelligt fra, hvad der var almindeligt, da det gamle Alting i oldtiden blev åbnet, bl.a. med vopnatak på Þingvellir!

Islands præsident sammenkalder (på statsministerens forslag) Altinget på formel vis, såvel efter valg (senest 10 uge efter), jf. §22 i grundloven, som til ordinær tingsamling hvert efterår, første hverdag i oktober (jf. §35).

Statsministeriet udsender et formelt indkaldelsesbrev til medlemmerne.

Åbningsceremonien indledes med gudstjeneste i domkirken. Medlemmerne ankommer til Altingshuset, kort før kl. 13.30 på åbningsdagen, og stiller sig op i to rækker i korridoren. Islands præsident ankommer til tinghuset, hilser på Tingets formand, ministre og Tingets medlemmer og går dernæst forrest i geled, ved siden af biskoppen over Island, over i domkirken (næsta hus). Efter dem følger præsten, der leder gudstjenesten, så statsministeren og Tingets formand, andre ministre, medlemmer og nogle ganske få embedsmænd. Gudstjenesten varer ca. en halv time. Islands præsident, ministre og medlemmer går i samme rækkefølge tilbage til tinghuset. Når Tingets medlemmer og ministrene har taget plads i tingsalen, træder Islands præsident, ledsaget af generalsekretæren, ind i tingsalen, går på talerstolen og oplæser et præsident-brev om Altingets åbning. Han erklærer dernæst Tinget for åbnet, beder Tingets medlemmer rejse sig og mindes fosterjorden. Så udråber statsministeren: "Æret være vor præsident og fosterjord! Island længe leve!" (Firfoldigt hurra.) Præsidenten holder dernæst som regel en tale. Endelig beder han alderspræsidenten om at være dirigent og forlader dernæst salen. Sommetider udtaler alderspræsidenten mindeord om afdøde medlemmer eller tidligere medlemmer af Altinget og da tager præsidenten plads i salen imens.

Der spilles ikke musik ved Tingets åbning i Altingshuset og ingen udefra kommende siger noget. Ceremonien, både i domkirken (30 min.) og i tinghuset (10-15 min.) transmitteres i radio og tv.

Der er gæster ved Tingets åbning: højesteretsdommere, udenlandske diplomater, departementschefer, Altingets ombudsmand og rigsrevisoren, tidligere formænd for Tinget, ministrenes ægtefæller og nogle flere.

Efter at ceremonien er slut, forlader Islands præsident tinghuset, medlemmerne holder gruppemøder (under afslappede forhold, kaffe og pandekager), og ministrenes ægtefæller, biskoppen og flere drikker kaffe i Tingets kaffestue. Tingets sekretariat inviterer tidligere formænd til kaffe på en nærliggende restaurant.

Når gæsterne er gået og gruppemøderne slut, ca. en times tid senere, fortsættes mødet i Tinget. Dernæst er der valg til formand og den nyvalgte formand holder en tale. I øvrigt er der valg af næstformænd, til udvalgsposter og endelig trækkes der lod om medlemmernes siddepladser. På dette møde fremsættes finanslovsforslaget. Statsministeren holder sin programtale og der er debat om den (transmitteres direkte i tv om aftenen, 2 timers debat) dagen efter Tingets åbning.

Der er ingen særlig ceremoni ved tingsamlingens slutning eller når valgperioden er slut. Tingets formand tager afsked med medlemmerne i en kort tale og giver en oversigt over Tingets arbejde.